REgreſſ⁹ igit̃ dñs de tẽplo ab ihrl̃m cũ ꝑntib⁹
ſuis ĩ nazareth erat ſb̃ditus ill̃ ⁊ h̃itauit ibi
deĩ cũ eis abide vſqȝ ad ꝑ̃ncipiũ xxxi ãni nec ĩ ſcrip
turis reperitur ꝙ in toto iſto tpe aliq̃d fecit qđ mi-
rabile videret̃ valde. Quid ḡo meditemur ipȝ feciſſe
ſtetit dñs ocioſus tãto tpe ⁊ vt nil facerȝ dign̄ re
citatõe et ſcp̃tura. ſi ei feciſſȝ cur nõ fuiſſȝ ſcp̃tũ ſic
reliq̃ fcã ſua. oĩno ſtupor videret̃. forte igit̃ ſcp̃tura
tacȝ ne acta nimioꝝ nis ſe publicẽt. Sȝ attende ꝗ̃
bñ ꝙ patẽt vidẽ poteris ꝙ nil faciẽdo fecit magnifi
ca. nihil ei de fcĩs ſuis a myſterio vacat ꝗ̃ ſic v̆tuo
ſe loq̃batur ⁊ opabat̃ ſic v̆tuoſe tacebat ⁊ ſe ſub-
trahebat. Magiſter ꝗ̃ ſũm⁹ aliqñ docturus virtu
tes ⁊ viã vite incepit a ſua iuuẽtute opa facẽ vir-
tuoſa. ꝗ̃ mõ mirabili et icognito ac retroactis tẽpo
rib⁹ ĩaudito. videlicet ſe reddẽdo in ꝯſpectu homi
nũ inutilẽ ⁊ abiectũ ⁊ inſipientẽ. vt deuote et ſine
omni temeraria aſſertione cogitari poteſt. Et cum
hac modificatione omnia tibi affirmo. que per au
toritatem ſacre ſcripture vel per doctores ſacros nõ
probantur. vt in pñcipio tibi dixi. Subtrahebat
ergo ſe a conſortio ⁊ ꝯuerſatione hominũ. ibat ad
ſynagogã. id ẽ. ad ecc̃az. et ſtabat multũ ibi ĩ ora
tõe ĩ loco viliori ſe ponẽs. r̃dibat domũ. ſtabat cũ
matre. ⁊ aliquãdo eã ⁊ ſuũ nutriciũ adiuuabat. ꝑ
trãſibat redeundo et eundo inter homines acſi nõ

inueniret homines · mirabantur cuncti cernētes iuuenem tam ſpecioſum nihil facere qd̓ appaēbat laude dignū· Expectabāt q̄ magnifica faceret et opera pbi viri· Cū eīn puer erat pficiebat etate ꝛ ſapientia coram deo ꝛ hominib⁹ · ſʒ ecce creſcens ꝛ perueniens ad viceſimū annū ꝛ etiā ad triceſimum annū ꝛ vltra nulla opera faciebat p̄tendentia ſpeciem aliquā pbitatem et virilitatē· ſtupebant aūt et deridebant eū· Et apud omnes cōiter vilis ꝛ abiectus reputabatur· qd̓ bene per pphetam ante dictū ē in perſona eius · Ego ſum vermis ꝛ nō homo ꝛc· Videas g° q̄d faciebat nihil faciendo · reddebat ſe vilē et abiectū omnib⁹· vt dixi· ſʒ an tibi paruꝫ hoc videtur· Ipſe quidem nō indigebat· Sed ego certe in operibus nrīs nullū maius reputo nec difficilius ꝯgnoſco· Ad altiſſimū gradū mihi peruēiſſe videt̄ ac difficillimū· q̄ ad hoc peruenit· vt corde et aīo vere n̄ ficte ita ſe vincit ac dominat̄ aīo ſuo ſupbo ſupercilio carnis ſue· q̄ nolit reputari ſʒ ſpni vt abiectus ꝛ vilis · Vſqꝫ ergo q̄ peruenias ad hunc gradū nihil tibi videaris feciſſe· nā cū in veritate omnes ſumus īutiles · etiā cū bene fecerimus iuxta verbum domini (quouſqꝫ in hoc abiectiōis gradu non ſumus) nondum in veritate ſtamus ſʒ in vanitate conſiſtimus ꝛ ambulamus · quod etiā apoſtolus manifeſte oſtendit dicens · Qui ſe exiſti

mat aliq̄d eſſe cum nihil ſit·ipſe ſe ſeducit· In om
ni quidē cura (quā pro ſalute tua geris) nō eſt ul-
lū officium vel medicamentū vtilius tibi q̄ teipſū
vituperare et cōtēnere· Quicunq; hoc facit adiu-
tor tuus ē·hoc enim facit q̄d tu agebas aut agere
debuiſti vt ſaluus fieres·Ad eum itaq; qui iniuri
am tibi fecit affabilem magis ꝛ priuatum te exhibe
q̄ ad eum cui te feciſti ſupplicem et erubeſcentem·
Si ergo queras ·quare dominus ihesus ſic viue-
bat? Rn̄deo tibi·nō q̄ indigeret ſed vt nos iſtrue
ret·Unde ſi non diſcimus inexcuſabiles ſumus·
Abominabile prorſus eſt ſi ſe erigit vermicu-
lus et vermium eſca futurus vbi ſic ſe humiliās
abiecit dominus maieſtatis·Si autē abſurdū ali
cui videat̄ q̄ ſic inutiliter ſtaret·et q̄ euangeliſte
multa obmiſerūt ꝛ ſimilia dicat·Reſponderi po-
teſt·q̄ nō erat inutile tante v̄tutis exercitium p̄te
re ꝛ facere·ymmo erat vtiliſſimum et omnium vir
tutum rectum ac ſtabile fundamentum·Hoc autē
dico q̄d videtur et̄ ſcūs bernhardus ſentire vt habe
bis ī proximo tractatu in vltima autoritate·Qūa
cunq; autem ſe habeat veritas ·ſic ego meditari
poſſum et valde vtile credo·Habes ergo quomo-
do dominus ihesus prius cepit facere q̄ docere·
Docturus enim erat·Diſcite a me quia mitis ſum
et humilis corde·Hoc ergo primo facere voluit

et nō ficte· ſed ex toto corde faciebat· ſic vere et ex corde humilis et mitis erat· Non poterat in eū cade re ſimulatio· ſ potius in tantū ſe fundauit ⁊ pfun dauit humilitate vilitate ⁊ abiectione· ⁊ ſic in con ſpectu omniū ſe annihilauit· ꝙ etiaꝫ poſtꝙ ꝑdica re cepit et loqui altiſſima et diuina et etiam facere mirabilia ⁊ magnifica opera nō reputabāt eū ſed vilipendebant dicentes· Quis eſt hic· nonne hic eſt fabri filius? et alia deriſoria ⁊ deſpectiua· Veri ficatum eſt ergo ſm hunc intellectum v̾bum apoſ- toli· Exinaniuit ſemetipſum formam ſerui acci- piens· et non ſolum cuiuſcūqꝫ ſerui per incarna- tionem ſed inutilis ſerui per humilem et abiectam cōuerſationem· Cōſidera ſingulos eius actus· ſem p̾ i eis relucet hūilitas· Hic ergo ipſā hūilitatē fa bricauit· id eſt· oſtendit qualiter ipſa poſſet acqui ri· ſcilicet per vilificationem ⁊ abiectionem ſuip- ſius in ſuo ⁊ aliorum cōſpectu· ⁊ per continuum ex ercitium humilium operum· Si enim humilitatē vis adipiſci· oportet ꝙ precedat humiliatio ⁊ ex- ercitium vilium ⁊ humilium opeꝝ· Unde bernhar dus· Humilitas (ad quā vtiqꝫ ducit humiliatio) totius eſt ſpiritualis fabrice fundamentum· Si quidem humiliatio via eſt ad humilitatem· ſicut patientia ad pacem· lectio ad ſcientiam· Si vir- tutē appetis humilitatis· viam nō refugias hu-

miliationis · Nam ſi non poteris humiliari nõ po
teris ad humilitatẽ ꝑuẽi · ꝓdeſt mihi itaqꝫ meaꝫ
inſipientiam ſciri ⁊ a ſcientibꝫ iure ꝯfundi · cui ſepe
cõtingit a neſcientibus iniuſte laudari · Grande re
uera periculũ audire quenq̃ de ſe ſupra q̃ ſentit
in ſe · Quis dabit mihi apud omnes tantũ de veris
digne humiliari · quãtum vel de falſis datũ eſt in-
digne exaltari · Illã mihi vocem ꝓpheticam iure aſ
ſumerem · Exaltatus autem humiliatus ſũ ⁊ cõtur
batus · Et illud · ludam vt vilior fiã · Ludã ſalicꝫ
vt illudar · bonus ludus quo nihil iraſcitur et de
us delectatur · bonus ludus qui hominibus quideꝫ
ridiculum ſed angelis pulcherrimũ prebet ſpecta-
culũ · Bonus inq̃ ludus quo efficimur obprobriũ
abũdãtib⁹ et deſpectio ſupbis · hoc caſto et religio
ſo ludo ludebat qui dicebat · ſpectaculũ facti ſum⁹
et angelis et hominibus · hoc ludo et nos interi͂ lu
damus vt illudamur confundamur et humilie-
mur · donec veniat qui deponat potentes et exaltet
humiles · q̃ nos letificet ⁊ glorificet in eternũ ⁊ ex
altet · Idem · Cũ te humiliari videris · habeto id ſig
nũ in bonũ · õmino eſt argumentum gratie ꝓpinq̃n
tis · nam ſicut ante ruinam exaltatur cor · ita ante
exaltatõnẽ humiliatur · Sane vtrũqꝫ legis · de⁹
et ſupbis reſiſtere ⁊ humilibus gratiã dare · At pa
rum eſt cum per ſeipſum humiliat nos deus ſi tũc

libenter accipiam⁹· niſi quādo per aliū hoc facit ſa
piamus ſimiliter· Hec Bernardus · Et de hac vtu
te hic ad preſens ſufficiat· Sed redeam⁹ ad intuē
dum actus et vitam dn̄i iheſu ſpeculi noſtri ſicut ⁊
principale noſtrꝝ ꝓpoſitū· Igitur in omnib⁹ pre
ſentem te exhibeas et conſidera illam ſuꝑ omnes
alias benedictā familiam paruam ſed valde excel
ſam pauperē ⁊ humilē vitam ducētez· felix ioſeph
ſenex querebat quod poterat de arte lignaminis ·
dn̄a vero colo ⁊ acu ꝓ p̄cio laborabat parabat vic
tū ſpōſo et filio· ⁊ alia expedientia domus obſeq̄a
(q̄ multa ſunt) faciebat· nō enim habebat ſeruien
tem· Cōpatere ergo ſibi quā ſic ſuis manibus ope-
rari ⁊ laborare oportet· Cōpatere etiā dn̄o iheſu· qꝛ
ipſe etiā ⁊ adiuuabat fideliter ⁊ laborabat in his q̄
poterat· Venit enim (vt ipſe ait) miniſtrare ⁊ nō
miniſtrari· Intuere ergo eū et vide humilia obſe
quia dom⁹ faciētē· Et nihilominu⁹ dominā intuere·
Conſpice etiā qualiter ipſi tres comedūt ad vnam
menſulā ſimul ꝑ ſingulos dies · ⁊ nō lautas et ex
q̄ſitas ſꝫ paupes et ſobrias cenas ſumētes ·et q̄lit̄
ſimul poſtea colloquūtur nō inania ⁊ ocioſa v̄ba· ſꝫ
plena ſapientia et ſpiritu ſancto nec minus men-
te reficiuntur q̄ꝫ corpore et qualiter poſt aliqualem
recreationē ad orationē ſe ꝯuertūt i cubilib⁹ ſuis·
Nō ei erat dom⁹ eius āpla ſꝫ ꝑua· Meditare etiam

tria cubicula in aliq̄ camerula·ſcilicet vnū ꝑ quo
libet eoꝝ·Et intuere dn̄m iheſū ſup vnū ſero poſt
orationē ſe ꝯponere ꝑ ſingulas noctes tā longiſſi
mi tēporis ſpatio·ſic viliter ut quicūqȝ alius paup
cul⁹ de populo Sic etiā perſeuerāter quolibet ſe
ro in hoc ſtratu debere eum aſpicere. Vidiſti
quantā paupertatē vilitatem et aſperitatē vigi
lando dormiendo abſtinendo et in omnibus alijs
ſuis actib⁹ rex regum et deus eternus ꝑ tam lōgi
temporis ſpatium ꝑ nobis ſuſtinuit·Vbi ſunt er
go querētes ocia corporis ꝛ delicata· querētes curi
oſa ornata ꝛ vana·nō didicimus ī ſcolis huius ma
giſtri qui talia volumus·Sed nunqd ſapientio
res eo ſumus·Ipē nos docuit v̄bo ꝛ exēplo hūilita
tē paupꝑtatē ꝛ afflictionē corꝑis ꝛ laboris·Seq̄mur
ergo ſummū magiſtꝝ·qui nec falleē vult nec fal
li poteſt·Et habentes iuxta doctrinā apoſtoli victū
et veſtitū his cōtēti ſimus ad cōgruentem neceſſita
tē·nō ad ſuperabundātiam·alijs virtutum exerci
tijs et ſpirituali ſtudio continue indeſinēter ꝛ vigi
lanter inſiſtentes·

De baptiſmo domini·

Luce 3o
Mathei 3o
Marci po
Iohis 1o

Completis aūt·xxix·annis etatis ſue(q̄bus
ſic penoſe vixerat ꝛ abiecte)dicit dominus
iħs matri ſue·qꝛ temp⁹ ē vt vadat et glorificet et
manifeſtet prē ſuum et oſtēdat ſe mūdo et operet̄